

HUQUQBUZARLIKLAR PROFILAKTIKASI XAVFSIZLIK GAROVI

MIRZAYUSUPOV SHOXRUH

IIV SURXONDARYO AKADEMIK

LITSEYI HUQUQSHUNOSLIK FANI O'QITUVCHI

Mazkur qonunning mazmun-mohiyati va ahamiyatini aholiga, ayniqsa yoshlarga tushuntirish bo'yicha Adliya organlari va muassasalari, jumladan, “Adolat” nashriyoti xodimlari tomonidan ham bir qator targ'ibot tadbirlari olib borilmoqda. O'zbekiston Respublikasining “Huquqbuzarliklarning profilaktikasi to'g'risida”gi Qonuni huquqbuzarliklar profilaktikasi sohasidagi munosabatlarni tartibga solishga qaratilgan bo'lib, u mamlakatimizda jinoyatchilikning oldini olishda muhim o'rin tutadi.

Qonunda huquqbuzarliklarning sodir etilishi sabablari, ularga imkon berayotgan shart-sharoitlarni aniqlash, ularni bartaraf etish yo'llari haqida aniq maqsadlar ko'zda tutilgan. Barchamizga yaxshi ma'lumki, ichki ishlar, prokuratura organlari, Milliy xavfsizlik xizmati, adliya, davlat bojxona xizmati, davlat soliq xizmati, mehnat va aholini ijtimoiy muhofaza qilish organlari, ta'lim muassasalari, davlat sog'liqni saqlash tizimini boshqarish organlari, sog'liqni saqlash muassasalari, O'zbekiston Tabiatni muhofaza qilish davlat qo'mitasi huquqbuzarliklar profilaktikasini amalga oshiruvchi organlar va muassasalar hisoblanadi. Biroq, qonun targ'ibotidan ko'zlanayotgan maqsad — uning aholi, ayniqsa, yoshlar hayotiga keng kirib borishiga erishishdir! Sababi, aynan aholining yosh avlod vakillari hayotida huquqbuzarliklar sodir etilishi ko'p uchraydi. Yoshlar hayoti huquqbuzarliklar sodir etilishi debochasi hisoblanadi. Shu boisdan ham, yoshlarga qonun mohiyati keng tushuntirilmoqda. Ushbu qonun mahallalar, nodavlat tijorat tashkilotlari, fuqarolarning ham profilaktika tadbirlarida ishtirok etishiga yo'l beradi. Qonunda birinchi navbatda huquqbuzarliklar sodir etishga moyil bo'lgan shaxslarni aniqlash muhim ekanligiga alohida urg'u berilgan. Avvalo, ularga tarbiyaviy ta'sir ko'rsatish yo'lidan borish samarali ekanligi ham inobatga olingan.

Qonun aynan huquqbuzarliklarning yakka tartibdagi profilaktikasiga e'tibor qaratadi. Bu huquqbuzarlik sodir etgan shaxs bilan yakka tartibda shug'ullanishni talab etadi. Ya'ni, qonunda shunday shaxs bilan profilaktika suhbatini olib borish, uni rasmiy ogohlantirish, profilaktik hisobga olish, majburiy davolanishga yuborish, majburiy nazorat qilish va shu kabi boshqa yo'nalishlar belgilangan.

Qonunga asosan, o'ziga nisbatan huquqbuzarliklarning yakka tartibdagi profilaktikasi chora-tadbirlari qo'llanilayotgan shaxslar o'ziga nisbatan qo'llanilayotgan choralarning huquqiy oqibatlarini bilishga, o'ziga nisbatan to'plangan hujjatlar, boshqa materiallar bilan tanishishga haqli. Shuningdek, uning iltimos qilishga, yuridik yordam olishga, huquqbuzarliklar profilaktikasini amalga oshiruvchining qarorlari, mansabdor shaxslarning o'ziga nisbatan ko'rgan choralari ustidan qonun hujjatlarida belgilangan tartibda shikoyat qilishga haqli ekanligi ham belgilangan.

“Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'g'risida”gi Qonunning qabul qilinishi mamlakatimizda qonunchilik sohasida olib borilayotgan islohotlarning uzviy davomidir. Uning alohida ahamiyati shundaki, nafaqat, uning ijrosiga mas'ul idora xodimi, balki, huquqlarini yaxshi bilgan har bir inson ham yon-atrofdagi jinoyat ko'chasiga kirib qolayotgan zamondoshiga, yaqini yoki mahalladoshiga bu yo'lning boshi berk ko'cha ekanligini tushuntirishga intiladi va uni nojoiz yo'ldan qaytarishni Vatan oldidagi burchi deb biladi. “Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'g'risida”gi Qonun aynan shu maqsadni ko'zlaydi!

Shu sababdan ham, mazkur Qonun har bir oilaning kutubxonasida bo'lishi zarur, deb o'ylaymiz.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. O'zbekiston Respublikasining 1989 yil 21 oktyabrda qabul qilgan va 1995 yil 21 dekabrda qo'shimcha va o'zgartirishlar kiritilgan “Davlat tili to'g'risida”gi (yangi tahrirdagi) qonuni. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi. - 1995. - №12. - 2017. - №37. - 978-m. //http://lex.uz.

2. O‘zbekiston Respublikasining “Davlat bayrog‘i to‘g‘risida”gi 1991 yil 18 noyabr qonuni // O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining Axborotnomasi. - 1992. — №1. - 2017. -№ 37. - 978-m. //http://lex.uz.
3. O‘zbekiston Respublikasining “O‘zbekiston Respublikasining Referendumi to‘g‘risida”gi 1991 yil 18 noyabr qonuni yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi qonuniga o‘zgartishlar va qo‘shimchalar kiritish haqida // O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi. - 2001. - №9-10. - 176-m.; O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami. - 2004. - №51. - 514-m. //http://lex.uz.
4. O‘zbekiston Respublikasining “Davlat mustaqilligi asoslari to‘g‘risida”gi 1991 yil 31 avgust qonuni // O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining axborotnomasi. - 1991. -№ 11. - 246-m. //http://lex.uz.
5. O‘zbekiston Respublikasining “O‘zbekiston Respublikasida jamoat birlashmalari to‘g‘risida”gi 1991 yil 15 fevral qonuni // O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining Axborotnomasi. - 1991. - №4. - 76-m.; - 1992. - №9. - 2014. - №50. - 588-m. //http://lex.uz.
6. O‘zbekiston Respublikasining “Davlat madhiyasi to‘g‘risida”gi 1992 yil 10 dekabr qonuni // O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining Axborotnomasi. - 1993. - №1. - 52-m.; O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami. - 2017. - №24. - 487-m. //http://lex.uz